

RÁDIÓUJSÁG

KÉPES RÁDIÓ ÉS TECHNIKAI HETILAP

FŐSZERKESZTŐ 1925—1937-ig: † LASZGELLNER ERNŐ; 1938—1941-ig: † BALÁZS ÁRPAD.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, V., VILMOS CSASZÁR-ÚT 84. TEL.: 120—843.

POSTATAKARÉK CSEKKSZÁMLA 29.000. ELŐFIZETÉSI ÁRA NEGYEDÉVRE P 1.50, FÉLÉVRE P 2.80

PUSKÁS TIVADAR és 50 éves Telefon Hirmondója

ditrói PUSKÁS TIVADAR, a székely magyar élete, sorsa nem a szárnyaszegett, nem a magyar glóbuszon megfeneklett kutatóké. Ne keressük, ne akarjuk megtalálni kacskaringós pályája fordulataiban a magyar tragikumot, mert az nincs benne. Nem a Jedlik Anyosok szelid fajtájából való volt, akik huzództak a nyilvánosságtól és nem keresték a kapcsolatot az ipar embereivel. Nincs benne tragikus vonás, csak egy: alig, hogy szelleme kedves gyermekét, a Telefon Hirmondót megszólaltatta, négy hétre rá elszőlította a halál. A Telefon Hirmondó — vitéz Náray Antal szavaival — „a magyar otthon kedvescégét szolgáló” műszaki alkotás jubileuma így csaknem egybeesik alkotója halálának ötvenéves fordulójával.

ÉLELMES MAGYAR volt Puskás Tivadar. Huszonkét éves korában egy londoni cég vasutépítő mérnöke, az erdélyi vasut építőmunkálatainak vezetője, egy évvel később, a bécsi világkiállításán, a menetjegyiroda megeremítője s a jépfűzet kitalálója, pár évvel később coloradoi ezüstbányatulajdonos, majd a telefonközpont kapcsolása elvének feltalálója, jelentékeny vagyon

ura, két kontinens között vándorló nyughatatlan szellemű szervező. Jó magyar volt, mert elméje legféltettebb szülöttét, a Hirmondót itthon akarta megvalósítani, hogy az alkotás elsőségének dicsősége magyar nevet és magyar földet sugározzon be. A „Beszélő Ujság” lehetett volna két kontinens kincse, ő nekünk szánta ajándékát és idehaza csinálta meg. A „Beszélő Ujság”, melyből a szórakoztató Hirmondó, a műsorszórási rádió elődje lett, nálunk szólt meg először.

HA FEKEZHETETLEN TETTIVÁGYA el nem

kalandoztatja Puskás Tivadart, ha műszaki közvéleményünk, ha iparunk olyan fokon lett volna, mely szervező lángelméjét léltatja volna kötni, a magyar Edison, egy magyar „Menlo Park” varázslója lehetett volna. Eléslátása, a jövőt ígérő felfedezések felismerése, áldozatkészsége arra tette volna elhivatottá, hogy összefogja a magyar kutató képességeket. Puskásban edisoni tulajdonságok rejtőztek. Ő is, mint mestere, akinek laboratóriumában Fodor Istvánnal együtt dolgozott, meg tudta látni az új felvilágosításokban a fejlődésképeset, a nagyot, a gyakorlati értékűt. A mes-

ter látásával fel tudta ismerni, melyik fedezésről csillog a jövő sikere, de nagy képességeit és áldozni tudását egymástól megsze és területükön tékozte el. Vagyont költött egy francia mérnök kormányozható lég-hajójára és tanulmányai során pontosan megjelölte a tökéletesítés útját, próbálkozott az- zal is, hogy ásványi alkatrészekből gyártson gyertyát és szappant, fellalálja a villamos autót, foglalkozik a villamosítás problémájá- val. Mennyivel nagyobb eredményekhez jut- hatott volna el, ha mind e próbálkozásokat rendszer fogja össze. Károly Irén József, a nagyváradi premontrai gimnázium fizika- tanára 1883 óta foglalkozott az elektromos rezgésekre vonatkozó vizsgálatokkal ugyan- a'kor, amikor Heinrich Hertz, az elektromos távolhatás törvényeit kutatta. Két évvel azután, hogy a Hirmondó meg- szűnt, Károly Irén József bemutatja drót- nélküli táviróját, mellyel 20 méterre lehetett jeleket adni

Ha idehaza dolgozik Puskás és nem régi aranylányát, hanem tehetsége kincseit tárja fel és magyar tudósok munkájával párosítja, ha például Puskás és Károly I.én József együtt dolgoznak, a magyar Menlo Park-ból indult volna el az életrevaló találmányok so- rozata, talán a rádió is.

TAVALY VOLT HATVAN ÉVE, hogy me- volt az első magyarországi helyszíni közvetítés. 1882 február 4-én volt az Ujságiróból és Puskás Tivadar Erkel „Hunyadi László“- ját közvetítette telefonvonalon a Vigadóba. A vezetőkes műsoradást azóta átvette az éteren át sugárzó rádió, de a hangszórót szívesen nélkülöző hallgatók, kórházak beteget is lá- badozók velünk együtt hajtják meg fejüket az otthonba sugárzott műsor első kigondolá- ja, Puskás Tivadar emléke előtt.

KÓHALMI BÉLA.

MEDGYASSZAY VILMA

Beszél első mikrofonszerepléséről

A PUSKÁS TIVADAR EM- LÉKEST-en február 15-én a „Századforduló dalai“-t szó- laltatta meg MEDGYASSZAY VILMA. Előnéklai többek közt Simonetti: „Oh, miért is van szárnya az irigy időknek“ című dalát.

— Ebből láthatja — mondja kedvesen az örök- ifjú művész —, hogy negy- ven évvel ezelőtt is a „rég- jó időknek“ sóvárogtuk vissza. Egyébként ezzel a dallal szerepeltm először mikro- fon előtt, még kis akadé- mista körökben a TELE- FON HIRMONDÓ nyilvános- sága előtt.

— Bizony, mikor odaáll- tottak az ijesztő külsejű óriástölcserű mikrofon elé, nagyon megijedtem. Kihel- tettem, hogy a lámpaláztól nem jódok énekelni.

— A megboldogult Scherz bácsi megnyugtatót. Nem kell félnem, mondta, most egészen csak lemezzre veszik fel a hangom. Ha jól sikerül, majd azt közvetítik. Nosza, felhátarcodva énekelni kezd- tem, s végül belekötöttem a nagy tölcserbe: Sikerült?

— Persze, hogy a lemezzre-

vétel csak mese volt és az énekemet a hallgatóknak közvetítették egyenesen. Más- nap sok levél nyugtatott meg, hogy valóban sikerült a szereplésem.

Beszél a művész nő sok kedves daláról még, köztük a legkedvesebbről: Babits— Szirmai: „Gáláns ünnepélyé- ről“.

— Ez nőtt leginkább ezi- vemhez! — mondja.

Most a mai szanzonekes- nőkre tereődik a szó, akik- ről az „első és egyetlen ma- gyar szanzonekesnő“ a kö- vetkezőket mondja:

— Kár, hogy mindegyik egyszólván specializálja ma- gát egy bizonyos témakörű dalcsoportra. Egyébként sok tehetség van köztük, így volt tanítványaim: Solyom Janka, Rác Vali, Gervay Marica.

De megdicseér olyat is, aki nem az ő tanítványa:

— Nagyon értékes és te- hetséges Kolly Anna.

És a régi dallal hucszuk:

— Oh, miért is van szárn- ya az irigy időknek, és miért nem virágozhatik ma a san- zon, mint egykor, régen...

Felkay Tamás.

Megjelent

„A mindent tudó nő“ a RÁDIÓ UJSÁG KIS LEXIKONÁ- nak új kötete

400 OLDAL CSINOS FELVÁZOL
KÖTÉS

Erdekes tartalmából felemlítjük a következő hosszabb felekrész- tüköket:

Családi ház (épitési tanács- adó rajzokkal). — Énektanulás — Bu- toratlanság. — Dívat műszavai. — Fehérnemű varrás. — Fotószállítás. Hangfelvevő-szárak. — Híres ma- gyar assz nyck. — Házil beteg- ápolás. — Házaság előtti orvosi vizsgálat — Illetlen. — Kézimun- kák. — Kötés (128 rajzzal). stb.

Szerkesztette: KÓHALMI BÉLA.

Aki a Rádió Ujságnak előzse- tője, az a Családi Kis Lexikon 1943. évi kötetét 150 P b'küldéssé ellenében megkaphatja. Hasonló feltétel mellett megkaphatja min- den utónnan belépő előzetes is, ha legalább negyedszre előzetet de meg'apla ugyan'gy a p'ányon- téri várázó is ha 30 szelvény- em'ant vagy azon lévő sorozás- szelvényt beküld.